

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธุรกิจลิสซิงเป็นธุรกิจใหม่สำหรับประเทศไทย และยังมีบทบาทไม่มากนักต่อการตอบสนองความต้องการเงินทุนเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ ในความเป็นจริงแล้วธุรกิจลิสซิงมีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่ต้องการขยายการผลิตแต่ขาดแคลนเงินทุน ในปัจจุบันธุรกิจลิสซิงไม่ได้มีประโยชน์เฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเท่านั้น ยังรวมถึงธุรกิจขนาดใหญ่แม้จะไม่ขาดแคลนเงินทุนแต่ต้องการความทันสมัยยานวิทยาการที่ก้าวหน้าเพื่อความสะดวกรวดเร็ว และความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพรวมทั้งคุณภาพของสินค้าที่จะออกสู่ตลาด

ธุรกิจลิสซิงมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวหลายประการ ในการที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อธุรกิจต่างๆได้เป็นอย่างดี ประการแรกลิสซิงเป็นการนำสินเชื่อบริษัทที่เข้าทรัพย์สินแทนการซื้อ กล่าวคือบริษัทลิสซิงจะเป็นผู้ออกเงินซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ตามความต้องการของผู้ประกอบการหรือผู้เช่าแทนแล้วจึงนำมาให้เช่า ในลักษณะเช่นนี้จะทำให้ผู้ประกอบการไม่ต้องประสบกับปัญหาทุนจม และสามารถนำเงินส่วนนี้ไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นที่จำเป็นได้ การเช่าผู้เช่าจะจ่ายค่าเช่าเป็นรายงวด ค่าเช่าจะกำหนดตายตัวไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามภาวะขึ้นลงของดอกเบี้ย ผู้ประกอบการสามารถวางแผนการลงทุนได้สะดวก ค่าเช่าก็สามารถจะนำมาหักเป็นค่าใช้จ่ายได้ ผู้เช่าสามารถผ่อนชำระค่าเช่าเป็นรายงวดได้ยาวนานกว่าสถาบันการเงิน ในเรื่องการขอสินเชื่อบริษัทลิสซิงจะอนุมัติสินเชื่อได้ผ่อนปรนกว่าสถาบันการเงิน โดยจะพิจารณาจากความสามารถในการใช้เครื่องจักรว่าจะสามารถก่อให้เกิดรายได้เพียงพอที่จะจ่ายค่าเช่าได้ และที่สำคัญผู้ประกอบการไม่ต้องหาหลักทรัพย์มาค้ำประกันการขอสินเชื่อ เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงิน ธุรกิจที่ให้บริการของลิสซิงไม่ต้องประสบกับความเสี่ยงในความเสี่ยงของเครื่องจักร อันเนื่องมาจากการเติบโตทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ผู้ประกอบการสามารถเปลี่ยนเครื่องจักรใหม่ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงกว่าได้เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการเช่า ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากนี้ธุรกิจลิสซิงยังเป็นการช่วยส่งเสริมการพัฒนาการผลิตเครื่องจักรภายในประเทศและ

ยังช่วยย่นการนำเทคโนโลยีทางอุตสาหกรรม เครื่องอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาปรับปรุงการผลิต ซึ่งเป็นผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพทางการผลิต นอกจากนี้การนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศจะส่งผลให้สินค้าไทยเข้าไปแข่งขันกับตลาดโลกได้ ก่อให้เกิดรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ลดการสูญเสียเงินตราจากการนำเข้าสินค้าด้วย อันจะส่งผลทางด้านเสถียรภาพทางการค้าระหว่างประเทศ ลดปัญหาดุลการค้าดุลการชำระเงินของประเทศ

ในประเทศไทยแม้ว่าลูกค้าที่ใช้บริการลิสซิงได้ขยายตัวมากขึ้นจากปี 2521 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นธุรกิจประเภทนี้ แต่ปัจจุบันยังไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าที่ควรเนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่มุ่งคุ้นเคยกับระบบเช่าซื้อ (Hire-Purchase) หรือการเป็นเจ้าของในทรัพย์สิน อีกทั้งยังมีปัญหาต่างๆ ที่สำคัญคือ แหล่งเงินทุนของธุรกิจลิสซิงอยู่ในวงแคบมีเฉพาะเงินทุนจากผู้ลงทุน และเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินเท่านั้นซึ่งต่างกับธุรกิจที่เช่าซื้อที่ดำเนินการโดยบริษัทเงินทุนและ เครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งสามารถระดมเงินฝากจากประชาชนได้จึงทำให้ต้นทุนต่ำกว่าการที่เช่าลิสซิง นอกจากนี้ยังมีปัญหาทางด้านนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจลิสซิงนี้ รัฐบาลยังไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่นอนในการที่จะควบคุมหรือส่งเสริม และยังไม่มีกฎหมายที่ใช้เป็นการเฉพาะ เนื่องจากลิสซิงเป็นธุรกิจใหม่ที่ยังไม่รู้จักกันแพร่หลายนัก ขอบเขตการควบคุมจึงเป็นลักษณะของธุรกิจการเช่าโดยทั่วไป ดังนั้นผู้ที่เข้ามาดำเนินธุรกิจประเภทนี้จึงเกิดความไม่มั่นใจในนโยบายของรัฐว่าจะควบคุมหรือส่งเสริม ในทางปฏิบัติจึงมีผู้จดทะเบียนบริษัทลิสซิงกันมาก แต่ยังไม่เปิดดำเนินการธุรกิจลิสซิงอย่างจริงจัง เนื่องจากยังรอดูท่าทีของรัฐบาลต่อไป จากข้อจำกัดและนโยบายที่ไม่ชัดเจนดังกล่าวทำให้ธุรกิจลิสซิงไม่เติบโต ถ้าธุรกิจลิสซิงมีกฎหมายรองรับและรัฐเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมอย่างจริงจังแล้ว เป็นที่คาดได้ว่าธุรกิจลิสซิงในประเทศไทยจะขยายตัวมากขึ้น และน่าจะมีบทบาทในธุรกิจมากขึ้น จึงควรจะหันมาสนใจศึกษาดูว่ากันอย่างไรจึงเพราะลิสซิงไม่มาช่ เรื่องการเช่าทรัพย์สิน ลิสซิงจะมีผลกระทบต่อระบบการให้สินเชื่อของธุรกิจต่างๆ เกี่ยวพันกับอุตสาหกรรมและ เศรษฐกิจรวมถึงผู้บริโภค ดังนั้นจึงต้องทำความรู้จักกับลิสซิงให้ดีเสียก่อน

ปัญหาสำคัญที่ประสบอยู่ปัจจุบันคือว่า คนทั่วไปหรือแม้แต่ผู้ประกอบการเองยังไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของลิสซิงว่าที่ถูกต้องเป็นอย่างไรต่างเข้าใจว่าลิสซิงคือการเช่าทรัพย์สิน แต่แท้จริงแล้วลิสซิงไม่มาช่เช่าทรัพย์สิน ไม่มาช่เช่าซื้อ แต่เป็นเอกเทศสัญญาประเภทหนึ่งซึ่งแตกต่างจากสัญญาเช่าประเภทอื่น การที่นำเอาหลักเกณฑ์ประมวลแพ่งและพาณิชย์ เรื่องเช่าทรัพย์สิน

เข้าชื่อมาบังคับว่าจ้างจึงเป็นการไม่ถูกต้อง ดังนั้นจึงควรที่จะหาแนวทาง ในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ แล้วศึกษาเปรียบเทียบกับลิสซิงในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ประสบความสำเร็จ ในการดำเนินธุรกิจประเภทนี้ว่าลักษณะการดำเนินธุรกิจลิสซิงเป็นอย่างไรสามารถนำมาปรับใช้กับประเทศไทยได้หรือไม่ในลักษณะใด.

สมมติฐาน

ลิสซิงเป็นการก่อนิติสัมพันธ์ทางการเงินระหว่างผู้ให้เช่ากับผู้จัดส่งอุปกรณ์สินค้าหรือผู้ผลิต และขณะเดียวกันต้องมีการก่อนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้เช่า กับผู้เช่าด้วย ลิสซิงมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวหลายประการอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก

ปัญหาสำคัญคือว่าคนทั่วไป หรือแม้แต่ผู้ประกอบการเองยังเข้าใจว่าลิสซิงคือการให้เช่าทรัพย์สิน ถึงแม้จะมีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย แต่ไม่มีความหมายใดที่จะครบถ้วนถูกต้อง จึงก่อให้เกิดความสับสนว่า แท้จริงแล้วลิสซิงคืออะไรแตกต่างจากการเช่าประเภทอื่นอย่างไร ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากว่าประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในเรื่องของลิสซิง ปัจจุบันคือประเทศไทยก็มีการดำเนินธุรกิจลิสซิงเช่นกัน แต่ธุรกิจลิสซิงที่เป็นอยู่ไม่มีกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับลิสซิง กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันคือการนำเอาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เรื่องเช่าทรัพย์สิน เข้าชื่อ มาปรับใช้จึงเกิดปัญหาว่าเมื่อลิสซิงมาเช่าทรัพย์สินและนำมาเช่าชื่อ ถือได้ว่าลิสซิงเป็นเอกเทศ สัญญาประเภทหนึ่งที่มีลักษณะแตกต่างไปจากการเช่าประเภทอื่น การนำเอาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เรื่องเช่าทรัพย์สิน เข้าชื่อมาปรับใช้จึงไม่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่าการไม่มีกฎหมายเฉพาะนำมาซึ่งความสับสนทั้งในความหมายและการใช้กฎหมาย ดังนั้นจึงสมควรที่จะหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขลิสซิงที่มีอยู่ปัจจุบันให้เกิดประโยชน์และสามารถนำใช้ในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยได้.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาว่าลิสซิงแท้จริงแล้วคืออะไรมีความเหมือนหรือแตกต่างกับกับการเช่าประเภทอื่นอย่างไร

2. เพื่อศึกษาถึงลักษณะ และวิธีการดำเนินธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทย และต่างประเทศ ตลอดจนสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของคู่สัญญาว่ามีส่วนเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทยถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ลิสซิ่งในประเทศไทยไม่เป็นที่ยอมรับเช่นในต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการที่จะพัฒนาธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงลักษณะที่แท้จริงของลิสซิ่ง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีความเหมือนหรือแตกต่างกันในด้านบ้าง นอกจากนี้ยังต้องศึกษาว่าลิสซิ่งเป็นการที่สินเชื่อนำไปเช่าทรัพย์สินแล้วต่างกับการเช่าทรัพย์สิน เช่าซื้ออย่างไร เพื่อนำไปสู่แนวทางที่ว่าเมื่อไม่เช่าทั้งการเช่าทรัพย์สิน และเช่าซื้อแล้ว การนำเอาประมวลแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการเช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อมาใช้เป็นการที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นจึงต้องศึกษาดูว่าหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุง การดำเนินธุรกิจลิสซิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ดี จนสามารถชำระประโยชน์ธุรกิจประเภทนี้เพื่อการพัฒนา ระบบเศรษฐกิจของประเทศ เริ่มจากการศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจลิสซิ่ง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจลิสซิ่งว่ามีส่วนใดที่เหมือนหรือแตกต่างจากของประเทศไทย มีส่วนไหนเป็นสิ่งที่ต้องมีประโยชน์แต่ลิสซิ่งในประเทศไทยยังขาด ก็นำเอาส่วนนั้นมาศึกษาว่าจะสามารถนำมาปรับใช้กับลิสซิ่งในประเทศไทยได้หรือไม่ ส่วนใดที่ลิสซิ่งในประเทศไทยมีและได้อยู่แล้วก็ยังคงไว้ และนำข้อมูลเหล่านี้มาประกอบกัน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทย.

วิธีการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมจากหนังสือทั้งในประเทศ และต่างประเทศ บทความ วารสาร ตำรับกฎหมาย และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงของลิสซิงว่าคืออะไรต่างกับการเช่าประเภทอื่นอย่างไร
2. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะ และวิธีการดำเนินธุรกิจงานประเทศไทยกับต่างประเทศที่มีส่วนที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจลิสซิงในประเทศไทย
4. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจลิสซิงในประเทศไทย
5. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจลิสซิงในประเทศไทย.

ศูนย์วิทยพัธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย